

MARIE OSKARSSON

SIDAN 1

Koll på barnkonventionen

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Den här boken berättar om hur barnkonventionen blev till, vad den innehåller och vad det betyder att den är lag i Sverige.

Serien *Koll på ...* är framtagen för högstadiet men passar också väl för äldre läsare, liksom för de läsare som vill ta steget från böckerna i serien *Fakta om ...* till en lite större utmaning.

LGR 11 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Lässtrategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syften, avsändare och sammanhang. (SV åk 7–9)
- Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare, om ämnen hämtade från skola och samhällsliv. Anpassning av språk, innehåll och disposition till syfte och mottagare. Olika hjälpmedel, till exempel digitala medier och verktyg, för att planera och genomföra muntliga presentationer. (SV åk 7–9)
- Beskrivande, förklarande, utredande, instruerande och argumenterande texter, till exempel tidningsartiklar, vetenskapliga texter, arbetsbeskrivningar och blogginlägg. Texternas syften, innehåll, uppbyggnad och språkliga drag. (SV åk 7–9)
- Språkliga strategier för att minnas och lära genom att identifiera nyckelord och föra anteckningar. (SV åk 7–9)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

LGRS 11 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Lässtrategier för att avkoda och förstå olika texter. Sökläsning och läsning mellan raderna. (SV åk 7–9)
- Beskrivande, förklarande och instruerande texter, till exempel nyhetsartiklar, spelinstruktioner och recept. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag. (SV åk 7–9)
- Muntliga presentationer. Stödord, bilder, digitala medier och verktyg samt annat för att planera och genomföra en presentation. (SV åk 7–9)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Tala och samtala i olika sammanhang.
- Läsa, förstå och reflektera över olika texter.

FÖRE LÄSNINGEN

Titta på bokens omslag och diskutera i klassen:

- Vad vet ni om barnkonventionen?
- Beskriv vad ni ser på omslaget?
- Vilken känsla tror ni omslaget vill ge?

EFTER LÄSNINGEN

Boken

Låt eleverna diskutera i grupper eller i klassen:

- Har ni lärt er något nytt?
- Är det något ni undrar över som ni inte har fått svar på?
- Hur var språket i boken? Lätt eller svårt att förstå?
- Varför tror ni att författaren har skrivit den här boken?

Barnkonventionen – en lag

Barnkonventionen är en lag som ska påverka och genomsyra andra lagar. Därför kan det vara svårt att veta vart man ska vända sig om man vill ha hjälp. När ska man vända sig till polisen? När ska man vända sig till socialtjänsten? Diskutera i grupper eller i klassen.

Barn och unga i sociala medier

Hur använder eleverna sociala medier? Diskutera de här frågorna i klassen.

- Är det en självklarhet för barn att finnas på sociala medier?
- Ska föräldrar få visa upp sina barn i sociala medier? Är det i så fall för föräldrarnas skull eller för barnets? Vad kan det få för konsekvenser?
- Vad är exploatering?

RÅD OCH HJÄLP

Här är en lista med organisationer, där barn och unga kan få hjälp på olika sätt. Gå igenom listan och titta på de olika hemsidorna. Kanske kan detta bli underlag för grupparbeten.

Barnens myndighet

Barnombudsmannen är en myndighet som bevakar barns och ungdomars intressen i Sverige.

www.barnombudsmannen.se

Barnrättsbyrån

Barnrättsbyrån är en ideell organisation i Stockholm och Umeå. De ger råd och praktisk hjälp när det gäller barns rättigheter. På Barnrättsbyrån jobbar jurister och socionomer, som kan mycket om barns rättigheter.

<https://barnrattsbyran.se/>

Bris

Bris arbetar också för barns rättigheter. De har en hjälptelefon för barn som vill prata med en vuxen. När man ringer, chattar eller mejlar till Bris är det en kurator som svarar. Man får råd om vad man själv kan göra eller hjälp att kontakta vuxna som kan hjälpa till mer.

Bris hjälptelefon har nummer 116 111 och är öppen dygnet runt.

www.bris.se

Diskriminering

Diskrimineringsombudsmannen (DO) är en myndighet som arbetar mot diskriminering. De tar emot klagomål om diskriminering.

www.do.se

Ombud mot mobbning

Barn- och elevombudet (BEO) på Skolinspektionen hjälper barn och ungdomar som kränks eller mobbas i skolan. Vill man be BEO om hjälp behöver en förälder eller vårdnadshavare säga ja till det.

<https://beo.skolinspektionen.se/>

Polisen

Vad är ett brott? Hur kan polisen hjälpa till? På polisens hemsida finns information om det. Där står också hur man får kontakt med polisen.

<https://polisen.se/sv-ll/>

Socialtjänsten

Socialtjänsten hjälper barn och vuxna med saker som de inte klarar själva. Det är till exempel personer på socialtjänsten som tar emot orosanmälningar från skolan.

Här kan du läsa vad socialtjänsten kan hjälpa till med:

<https://kollpasoc.se/>

Ungdomsmottagning

UMO är en ungdomsmottagning på nätet. Där finns det information om allt från kroppen till att må dåligt.

www.umo.se

FACIT

LÄSFÖRSTÅELSE

Förord

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. Vad handlar barnkonventionen om?
Den handlar om vilka rättigheter barn har.
2. Vad hände år 2020?
Barnkonventionen blev lag i Sverige.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

3. Unicef och Rädda Barnen är olika hjälporganisationer. Känner du till några fler?
Eget svar.

Vägen till barnkonventionen

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

4. Varför startade Jebb Rädda Barnen?
Hon ville hjälpa barn som hade det svårt efter första världskriget.
5. När skrevs den första deklARATIONEN om barns rättigheter?
1924.
6. Vad menas med att barnkonventionen har 54 artiklar?
Den har 54 regler.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

7. Varför var det viktigt att skriva in att barn ska slippa arbeta?
Många barn kan inte gå i skolan för de måste tjäna pengar.

Bildfråga (Titta på bilderna och ge ett svar.)

8. Vad föreställer FN:s flagga? Varför ser den ut så?
Den föreställer världen med olivkvistar runt om. Den symboliserar fred för hela världen.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

9. Vilket av de tre tilläggen tycker du är viktigast?
Eget svar.

Barnkonventionen i Sverige

Frågor på raden (Du hittar svaret direkt i texten.)

10. Vad var Sverige först i världen med år 1979?
Sverige var först med att skriva en lag som förbjöd vuxna att slå barn.
11. Varför var det viktigt att göra barnkonventionen till lag?
För att den inte alltid följdes förut.

Barnkonventionen som lag

Frågor på raden (Du hittar svaret direkt i texten.)

12. Vad handlar artikel 3 om?
Den handlar om barnets bästa.
13. Vad skyddar lagen om barnfridsbrott mot?
Den skyddar barn från att se våld och andra brott hemma.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

14. Vad menas med att föräldrar inte alltid har rätt till sina barn?
Barnen ska inte tvingas träffa och bo hos sina föräldrar om de inte vill.

Bildfråga (Titta på bilderna och ge ett svar.)

15. Beskriv bilden på sidan 17. Varför finns den på just den här sidan?
Eget svar.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

16. Var kan man bo om man inte kan bo hos sina föräldrar? Ge några olika exempel.
Eget svar.

För vem gäller barnkonventionen?

Fråga på raden (Du hittar svaret direkt i texten.)

17. För vilka åldrar gäller barnkonventionen?
Åldrarna 0 till 18 år.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

18. Varför kan man räknas som barn även om man är gift eller har ett arbete?
Eget svar.

De viktigaste artiklarna

Frågor på raden (Du hittar svaret direkt i texten.)

19. Vad menas med det som står i artikel 3?
Vuxna ska göra det som blir bäst för barnet.
20. Vem har ansvar för att barn har det bra och utvecklas?
Samhället och föräldrarna.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

21. Varför kan det vara svårt för barn att säga vissa saker till sina föräldrar?
De vill inte att föräldrarna ska bli ledsna eller arga.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

22. Vad kan man göra om man tycker att någon blir diskriminerad?
Eget svar.

Rätten att vara barn

Fråga på raden (Du hittar svaret direkt i texten.)

23. I vilken artikel står det att barn inte ska behöva arbeta?
I artikel 32.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

24. Vad menas med privatliv?
Det man själv bestämmer över och sådant ingen annan har rätt av få veta om en.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

25. Hur mycket fritid tycker du att barn i din ålder behöver? Hur mycket tycker du är lagom att hjälpa till hemma?
Eget svar.

Bildfråga (Titta på bilderna och ge ett svar.)

26. På vilket sätt är bilden på sidan 25 en symbol för texten om privatliv?
Eget svar.

Vuxna måste lyssna

Frågor på raden (Du hittar svaret direkt i texten.)

27. Vad gör socialtjänsten?
De hjälper barn som har det svårt.
28. Vad menas med att säga sin åsikt?
Att säga vad man tycker.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

29. Kan du förklara skillnaden mellan att få säga sin åsikt och att få som man vill?
Eget svar.

Alla får tycka vad de vill

Frågor på raden (Du hittar svaret direkt i texten.)

30. Vad menas med att demonstrera?
Att många människor samlas för att säga och visa vad de vill.
31. Varför demonstrerar man?
För att man vill ändra på något i samhället.
32. Vad handlar Fridays For Future om?
Det handlar om att man vill att politikerna ska göra något för klimatet.
33. Vilka två priser har Malala fått ta emot?
Nobels fredspris och barnrättspriset.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

34. Vilken av artiklarna på sidan 33 handlar om att barn själva får välja sina fritidsintressen och aktiviteter?
Artikel 15.
35. Vilken av artiklarna på sidan 33 handlar om att barn själva får välja om de tror på någon gud eller inte?
Artikel 14.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge egna svar.)

36. Var får du information ifrån? Hur får du veta vad som händer i världen?
Eget svar.
37. Om du skulle ordna en demonstration, vad skulle den handla om?
Eget svar.

Tro på framtiden

Fråga på raden (Du hittar svaret direkt i texten.)

38. Vad menas med obligatorisk?
Det är något man måste göra.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

39. Läs citaten i rutan på sidan 39. Vilket av dem ger exempel på *diskriminering*?
Det Zaid säger, om att tjejerna inte fick plugga.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

40. Vad menas med att grundskolan ska vara tillgänglig?
Eget svar.

Att bli rättvist behandlad

Fråga på raden (Du hittar svaret direkt i texten.)

41. Varför är det viktigt att barn med funktionsnedsättning får hjälp?
De har rätt till ett lika bra liv som alla andra.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

42. Vilket ord används i texten om en liten folkgrupp?
Minoritet.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

43. Varför är det viktigt med ett eget språk och en egen kultur?
Eget svar.

Rätt att slippa våld

Frågor på raden (Du hittar svaret direkt i texten.)

44. Var kan man få hjälp om man blir slagen?
Man kan få hjälp av polisen och socialtjänsten.
45. Vad är skillnaden mellan fysiskt och psykiskt våld?
Fysiskt våld är att slå och skada någons kropp. Psykiskt våld är att vara elak på andra sätt.
46. Vad kallas det när vuxna tar kontakt med barn på internet för att lura dem?
Det kallas grooming.

Identitet och familj

Fråga på raden (Du hittar svaret direkt i texten.)

47. I vilken artikel står det att barn som kommit ifrån sin familj har rätt att komma tillbaka till den?
I artikel 10.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

48. Vad menas med *identitet*?
Den säger vem man är.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

49. Finns det något i ditt ursprung som du undrar över?
Eget svar.

Det finns hjälp

Fråga på raden (Du hittar svaret direkt i texten.)

50. På vilket sätt är barnkonventionen annorlunda än andra lagar?
Man kan inte ringa till polisen för att någon bryter mot den.

Fråga bortom raderna (Fundera eller ta reda på och ge ett eget svar.)

51. Hur gör du om du vill prata med skolans rektor, kurator eller skolsköterska?
Eget svar.

SANT ELLER FALSKT?

1. FN antog barnkonventionen 1948.	falskt (1989)
2. Ordet <i>asyl</i> betyder skydd.	sant
3. <i>Familjehem</i> är samma sak som <i>adoptivhem</i> .	falskt
4. Frankrike har en lag om barn och sociala medier.	sant
5. Det är förbjudet för barn att arbeta.	falskt
6. Emma Gonzales vill förändra vapenlagarna i USA.	sant
7. USA har inte skrivit på barnkonventionen.	sant
8. Unicef jobbar särskilt mot sexuellt utnyttjande av barn.	falskt (Ecpat)
9. Alla barn har rätt att vara medborgare i ett land.	sant